

Pestprotocol

DE KORENBLOEM

**primair
openbaar
onderwijs**

OBS De Korenbloem
Klaproosstraat 20
3882 GD Putten

Inleiding

Veiligheid

De Korenbloem is een kleine school. Een kleine school met persoonlijke contacten, een fijne sfeer en veel gezelligheid. Wij vinden dat een fijne sfeer een voorwaarde is voor leren. Dan komen de kinderen op hun eigen niveau het beste tot hun recht.

Scholen hebben, net als ouders, de verantwoordelijkheid om het aantal pestincidenten zoveel mogelijk te voorkomen door preventief te handelen, onder andere door er op een veilige en effectieve manier op te reageren. Dat doen we door in te zetten op de veiligheid op de school en in de klas.

Binnen deze verantwoordelijkheid valt ook het hebben van een pestprotocol. Een pestprotocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt wanneer er gepest wordt. Door het hebben van een pestprotocol geeft de school aan dat pesten onderkend wordt en niet wordt gedoogd. Wanneer de school vervolgens direct optreedt wanneer er sprake is van pesten, is het voor pesters duidelijk dat wat ze doen risico's met zich meebrengt.

Leeswijzer

Eerst willen we u kort wat informatie geven over de Vreedzame School en pesten in het algemeen. Daarna volgen de basisafspraken over het signaleren en omgaan met pesten binnen onze school.

De Vreedzame School

De Korenbloem is een Vreedzame School en daar zijn we trots op! We werken aan de sociale competenties van kinderen en zien de school als de ideale plek om te oefenen. In de groepen worden kinderen gezien en gehoord en zijn we samen verantwoordelijk voor elkaar. We leren kinderen op te staan voor verschillen tussen mensen en deze verschillen te waarderen.

De Vreedzame School is een methode waarbij kinderen wordt geleerd om te gaan met elkaar en de ander. In de hoofdstukken komen de volgende thema's aan de orde: onze klas, conflicten zelf oplossen, communicatie, gevoelens, mediatie, anders en toch samen. In groep 1/2 zijn de thema's: onze klas, conflicten, praten en luisteren, gevoelens, anders en toch samen.

 <small>We horen bij elkaar</small>	We horen bij elkaar en respecteren elkaar.
 <small>We lossen samen zelf op</small>	We lossen conflicten (zelf) op.
 <small>We hebben oor voor elkaar</small>	We hebben oor voor elkaar, we luisteren naar elkaar en tonen interesse.
 <small>We hebben hart voor elkaar</small>	We hebben hart voor elkaar, we zorgen voor elkaar en spelen samen.
 <small>We dragen allemaal een steentje bij</small>	We dragen allemaal een steentje bij en we zijn samen verantwoordelijk.
 <small>We zijn allemaal anders</small>	We zijn allemaal anders, bij ons mag je zijn wie je bent.

De Vreedzame School is de basis voor ons veilige schoolklimaat. De kinderen krijgen wekelijks een les Vreedzame School. Het geleerde wordt verweven in de dagelijkse gang van zaken in de groep. Ook de leerkrachten hebben les gekregen hoe sociale vaardigheden kunnen worden aangeleerd en tonen voorbeeldgedrag. Dit moet niet alleen tijdens de les worden uitgevoerd, maar juist buiten de les worden toegepast. Het is de bedoeling dat de Vreedzame School letterlijk en figuurlijk zichtbaar en voelbaar is voor de kinderen en de ouders. Vandaar dat er in elke groep een plek is waarop het werk van de Vreedzame School wordt opgehangen. In alle nieuwsbrieven wordt aandacht besteed aan de Vreedzame School.

Vanuit de Vreedzame School hebben we schoolafspraken gemaakt, zie de afbeelding hiernaast. We gaan er van uit dat een ieder (kind, ouder, verzorger, personeel) zich aan deze afspraken houdt en we kunnen elkaar hier ook op aanspreken.

De Vreedzame School werkt preventief t.a.v. pesten, maar zal pesten niet altijd kunnen voorkomen. Zoals gezegd is de Vreedzame School de basis voor ons veilige schoolklimaat en geeft de Vreedzame School ons een gezamenlijke taal als we met elkaar praten over conflicten en het oplossen daarvan. Als pesten toch aan de orde is en de Vreedzame School afspraken en taal niet helpen, moeten er andere maatregelen getroffen worden. Dit pestprotocol beschrijft o.a. die maatregelen.

Uitgangspunten m.b.t. pesten

Hieronder volgen een aantal uitgangspunten die wij expliciet willen benoemen in het belang van de aanpak m.b.t. pesten:

- Binnen de school is een sfeer gecreëerd waarin pesten door alle teamleden eenduidig als ongewenst gedrag wordt aangemerkt. Er wordt duidelijk stelling genomen tegen pesten en het wordt niet gedoogd.
- Alle betrokkenen onderkennen het belang dat er voor zowel slachtoffer als dader hulp geboden moet worden.
- Alle betrokkenen onderschrijven dat ook toeschouwers en meelopers een rol in het proces vervullen.
- Begripvol kunnen luisteren, open staan voor ideeën van de kinderen, hulpvaardig en ondersteunend zijn, zijn belangrijke competenties van teamleden bij het oplossen van pesten. Wij onderkennen dit en streven ernaar dit zo goed mogelijk toe te passen.

Binnen de school heeft iedereen het recht en de plicht om pesten te melden. Dit geldt voor gebeurtenissen in de klas, maar ook in de gang, op het plein, op weg naar en van school, in de buurt, op de club of op internet. Praten over pesten is geen klikken!

Pesten kan door verschillende partijen gemeld worden en moet altijd serieus genomen worden. Ook al lijkt het niet erg, de gepeste ervaart dit wel zo! De partijen kunnen zijn; gepeste, klasgenoten, ouders, leerkrachten, ib en directie.

Wat doet de school om pesten te voorkomen

- We werken met de Vreedzame School
- We maken pesten altijd bespreekbaar met alle betrokkenen
- We hebben een pestprotocol en zetten dit in waar nodig

Algemene informatie over pesten

In deze paragraaf geven wij u algemene informatie over pesten en plagen, een pester en het gepeste kind en over signalen van pesten. Deze informatie komt vanuit diverse bronnen.

Pesten en plagen:

- Er is een groot verschil tussen pesten en plagen.
- Pesten is gemeen, plagen niet.
- Om plagen kun je lachen, om pesten niet.
- Plagen houdt weer op, pesten gaat steeds door.
- Pesten is "eenrichtingsverkeer", plagen is "tweerichtingsverkeer".
- Pesten is iemand op een gemene manier telkens weer plagen. Pesten kan zowel fysiek als verbaal tot uiting komen.

Kenmerken van het gepeste kind

Al hoewel je niet zomaar een etiket van het gepeste kind kunt opplakken is toch in de praktijk gebleken dat bij kinderen die gepest worden vaak een of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Houdt niet van geweld en agressief of onbeschoft taalgebruik (doet het soms toch om zichzelf te weren).
- Weet niet hoe hij met agressie van anderen om moet gaan.
- Is meestal fysiek zwakker.
- Is eerder in zichzelf gekeerd.
- Is geneigd zich onderdanig of gedienschtig te gedragen.
- Is onzeker in sociale contacten.
- Heeft moeite met voor zichzelf op te komen.
- Heeft vaak een negatief zelfbeeld
- Voelt zich vaker eenzamer dan andere kinderen.
- Voelt niet goed aan, welke regels of normen er binnen de groep gelden, of klampt zich hieraan vast.
- Reageert niet op de gepaste manier op druk; begint te huilen, of gedraagt zich slaafs, gaat klikken, probeert zich vrij te kopen met snoep of geld, probeert de pester te imiteren, maar dit alles zonder succes.

Daarnaast moet er bij zowel het gepeste kind als de pester rekening gehouden worden met persoonskenmerken van het kind. Het pesten kan bijv. veroorzaakt worden door een gedrags- of ontwikkelingsstoornissen.

Kenmerken van de pester

Alhoewel je niet zomaar een etiket van een pester kunt opplakken is toch in de praktijk gebleken dat bij kinderen die pesten vaak een of meer van de volgende kenmerken opvallen:

- Staat vrij positief tegenover geweld, agressie en het gebruik van stoere taal.
- Imiteert graag agressief gedrag
- Lijkt assertief; zegt spontaan wat hij denkt of voelt. Komt uit voor zijn mening.
- Is vrij impulsief.
- Heeft de neiging anderen te overroepen of te domineren om controle te houden, maar is misschien minder zeker dan het lijkt.
- Wil het middelpunt zijn en is vlug jaloers.
- Is meestal fysiek sterker of omringd door sterke vrienden die zijn gezag respecteren.
- Heeft moeite met regels en grenzen.
- Schat situaties verkeerd in.
- Schat de gevolgen van zijn gedrag verkeerd in.
- Heeft het moeilijk met spanning, die van buitenaf wordt opgelegd (toetsen, agressie van ouders etc.)
- Lijdt vaak aan faalangst.
- Hoe onveiliger hij zich voelt, hoe groter de behoefte aan een zondebok.
- Is niet noodzakelijk 'dommer' of 'slimmer' dan de rest.
- Heeft een zwak inlevingsvermogen, is vooral met zichzelf bezig en houdt geen rekening met anderen.
- Kan het gedrag imiteren van andere kinderen uit zijn omgeving (vooral met betrekking tot kinderen met een gedragsstoornis).
- Is vaak zelf gepest.

Daarnaast moet er bij zowel het gepeste kind als de pester rekening gehouden worden met persoonskenmerken van het kind. Het pesten kan bijv. veroorzaakt worden door een gedrags- of ontwikkelingsstoornissen.

Signalen die wijzen op pestgedrag

Vaak kunnen door middel van goede observaties al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kunnen pestsituaties als in een vroeg stadium worden gesignaleerd.

Signalen bij het gepeste kind:

- Het kind heeft blauwe plekken, schrammen, beschadigde spullen en 'verliest' regelmatig eigendommen. Let hier zeker op als het kind normaal gesproken niet slordig is.
- Het kind maakt zich soms het liefst onzichtbaar. Het kind is vaak verdrietig, neerslachtig of heeft stemmingswisselingen met ernstige driftbuien.
- Het kind staat vaak alleen op het speelplein; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en wordt ook niet door andere kinderen uitgenodigd.
- Het kind zoekt veiligheid en gezelschap bij de leerkracht of een andere volwassene.
- Als er groepjes worden gekozen, wordt het kind als laatst gekozen of blijft over.
- De schoolresultaten worden minder. Het kind presteert onder zijn/ haar kunnen.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk of figuurlijk. Het vlucht weg in de eigen fantasie.
- Het kind zorgt ervoor dat het zo laat mogelijk op school komt, vlak voor de bel, en is na schooltijd meteen weer weg of blijft juist extra lang hangen.
- Er ontstaan veel conflicten rondom het kind. De naam van het kind wordt veel genoemd.
- Het kind neemt de slachtoffer rol op zich. ("Het geeft niet, het is gewoon zo.")

Signalen bij de pester:

- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het graag het spel wil bepalen.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn gedrag ter discussie wordt gesteld, al is het ook maar door een grapje.
- De pester is regelmatig brutaal naar jongere / andere kinderen
- De pester kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig tot geen schuldgevoel.
- Het kind vertoont vaak grensoverschrijdend gedrag.
- Het kind leeft soms een dubbelleven. In de groep braaf en volgzaam, maar tijdens vrije situaties juist het tegenovergestelde.
- Zijn vrienden zijn volgzame meelopers, die wachten op instructie van de pester en gedragen zich vaak op dezelfde manier. Ook zij spreken vaak negatief of kleinerend over andere kinderen.

Pestaanpak op OBS De Korenbloem

In de vorige paragraaf stond algemene informatie over pesten en signalen die op pesten wijzen. In de volgende paragrafen vertellen wij u hoe wij op De Korenbloem het pesten aanpakken.

Signalering van pestgedrag

Signalen over pesten komen vanuit de volgende bronnen:

- Observaties in de groep of op het plein
- Informatie van klasgenoten
- Uit de vragenlijsten die regelmatig worden afgenomen onder kinderen, ouders en team (tevredenheidsspeilingen en de ZIEN!-vragenlijsten over sociale veiligheid en sociaal-emotionele ontwikkeling)
- Informatie van ouders
- Informatie van collega's / interne begeleider / directie
- Informatie van externe instanties

Het is van groot belang dat pesten altijd gemeld wordt op school. Zoals al eerder geschreven in dit stuk; praten over pesten is geen klikken. Ook al denken kinderen en soms ook ouders dat pesten verergert als het gemeld wordt, willen wij toch benadrukken om het altijd te melden. Bespreek het pesten niet in de deuropening van een groep of waar kinderen bij zijn, maar maak een afspraak met de leerkracht, de interne begeleider of de directie als u pesten in welke vorm dan ook wil melden. Ook als kinderen het niet mogen zeggen van de pester(s), dan moet u dit toch melden. Te allen tijde zal het gebeurde besproken worden op school met de betrokkenen. Hoe eerder het pesten wordt aangepakt, des te beter. Daarnaast is het een sterk signaal naar de pester(s) dat het niet geaccepteerd wordt. Eventuele sancties kunnen eerder ingezet worden. Wij merken dat er al veel kinderen en veel ouders gewend zijn om pesten bespreekbaar te maken. Hierdoor zijn we er vaak snel bij en kan escalatie vaak voorkomen worden.

Oplossingen bij pesten

Door kinderen zoveel mogelijk te betrekken bij het onderwijs en door de school te zien als mini-maatschappij waarin kinderen als democratische burgers worden gezien, proberen we zoveel mogelijk incidenten te voorkomen. We leren de kinderen als gelijkwaardige gesprekspartners meedenken over onderwerpen binnen de school. Vanaf het schooljaar 2020-2021 starten we daarom met een leerlingenraad. Uit de midden- en bovenbouwgroepen zijn kinderen vertegenwoordigd. Er wordt maandelijks overlegd met de leerlingenraad.

Op signalen van pesten kan verschillend gereageerd worden. In deze paragraaf benoemen wij de meest voorkomende mogelijkheden bij ons op De Korenbloem, die daarna zullen worden toegelicht.

Er zijn verschillende mogelijkheden hoe om te gaan met een signaal van pesten:

- Dit kan uitgesproken worden in een gesprek tussen de betrokkenen en eventueel m.b.v. het 'Praat het uit' schema van de Vreedzame School.
- Dit kan uitgesproken worden m.b.v. mediators.
- De leerkrachten bespreken het pestgedrag met de betreffende kinderen en/of de groep.
- De leerkrachten kiezen voor OPA: de oplossingsgerichte pestaanpak.
- De interne begeleider en/of directie bespreken het pestgedrag met de betreffende kinderen en/of de groep en gaan, indien nodig, over tot sancties.

Praat het uit

1. STOP! Ben je rustig? Nog niet? Eerst afkoelen. Tel tot tien.

2. Zet je gele pet op. Zeg wat je wilt. Luister naar wat de ander wil.

3. Probeer een win-win oplossing te vinden.

4. Geef elkaar een hand en voer de oplossing uit.

In alle bovenstaande mogelijkheden, behalve bij OPA, zal er gesproken worden met de pester, de gepeste en eventuele meelopers. Het is altijd van belang goed helder te krijgen wat er aan het pesten ten grondslag ligt en alle partijen inzicht te geven in hun gedrag en de gevolgen daarvan. Hieronder leest u een uitgebreide beschrijving van de mogelijkheden.

Er is gepest en het wordt in een gesprek of via het 'Praat het uit' schema van de Vreedzame School uitgesproken.

Kinderen geven aan dat er gepest is of hebben een conflict. Als de situatie het toelaat gaan kinderen met elkaar in gesprek over de oorzaak van het pesten of het conflict. Dit kan via het 'praat het uit' schema. Dit schema is een aangeleerd stappenplan vanuit de Vreedzame School. Alle leerkrachten zullen dit in eerste instantie toepassen bij conflicten.

De leerkrachten bespreken het pestgedrag met de betreffende kinderen en/of de groep

Het pesten kan niet onderling of met een mediator worden opgelost en vraagt om de inzet van de leerkracht. De leerkracht kan, afhankelijk van het pestprobleem, met de betrokken kinderen of met de groep in gesprek gaan. De leerkracht zal in de meeste gevallen contact opnemen met de ouders. Als de kinderen goed in staat zijn geweest om het met elkaar of m.b.v. de leerkracht op te lossen, is het niet altijd nodig om de ouders in te lichten. In de groep is het van belang om de rol/het gedrag van alle kinderen te bespreken. Wat kunnen de pester, de gepeste, maar vooral ook de meeloper en de andere kinderen doen om het pesten tussen specifieke kinderen of in de groep te verminderen. Dit is uiteraard ook een belangrijk onderdeel in de lessen van de Vreedzame School.

De leerkrachten kiezen voor OPA – oplossingsgerichte pestaanpak

De leerkracht kan in sommige situaties kiezen voor OPA. OPA is een stappenplan om effectief en oplossingsgericht tegen pesten op te treden en is onderdeel van lessen van de Vreedzame School. Het is niet altijd haalbaar om deze aanpak in te zetten.

Wat dit stappenplan bijzonder maakt en aansluit op onze werkwijze, is dat het erin voorziet dat het pesten op een voor alle betrokkenen veilige manier wordt opgelost en dat het kinderen (en volwassenen) leert om op een andere manier om te gaan met conflicten. Bij deze aanpak doe je een beroep op het verantwoordelijkheidsgevoel van de groep. Door niet te beschuldigen, maar empathie op te roepen en iedereen als potentiële oplosser van het probleem te zien, stimuleer je de positieve krachten in de groep.

Ieder kind heeft in de groep een rol. In het begin van het schooljaar komt pesten en plagen én de rol van een ieder hierbij aan bod. Er ontstaat in de groep een gedeeld gevoel van “pesten kan echt niet”. Kinderen krijgen het gevoel dat ze iets kunnen doen om een gepest kind te helpen. Ze kunnen tussenbeide komen, maar vaak zijn kleinere acties ook belangrijk: een gepest laten meespelen, troosten, een volwassene waarschuwen.

De oplossingsgerichte pestaanpak is opgebouwd uit de volgende 7 stappen:

Stap 1: Een gesprek met het kind dat gepest wordt en met de ouders/verzorgers.

Stap 2: Assistentiegroep samenstellen en groeps gesprek plannen.

Stap 3: Leg het probleem aan de groep uit.

Stap 4: Deel de verantwoordelijkheid.

Stap 5: Vraag naar ideeën in de groep en kom tot een besluit.

Stap 6: Laat het resultaat aan de assistentiegroep over en observeer hoe het gaat.

Stap 7: Spreek de assistentiegroep, het gepeste kind en ouders/verzorgers opnieuw.

Via de aanpak met de hulpgroep en de gepeste leerling, wordt het gedrag van de pester aangepakt. Er wordt bij deze werkwijze meestal niet apart met de pester gesproken. In de bijlage kunt u de volledige aanpak van OPA lezen.

De interne begeleider en/of directie bespreken het pestgedrag met de betreffende kinderen en/of de groep en gaan, indien nodig, over tot sancties

Soms kan het zijn dat de interne begeleider en/of de directie ingezet worden. Dit kan zijn omdat de voorgaande oplossingen niet werken. Soms kan het ook zijn dat de leerkracht geen mogelijkheid heeft om zelf met de kinderen te spreken.

Ook kan het zijn dat het pestgedrag te heftig/groot is, waardoor er direct gesprekken zijn met interne begeleider en/of directie en andere maatregelen/sancties nodig zijn. Dit zal zijn:

- Gesprek over de consequenties van het gedrag voor nu en een volgende keer.
- De leerling uit de klas halen en bij andere leerkrachten/interne begeleider/directie plaatsen.
- Ouders inlichten dan wel oproepen voor een gesprek.

Indien nodig kan een directie ook over gaan tot een tijdelijke verwijdering (schorsing). Hieraan voorafgaand zal altijd overleg gepleegd worden met ouders/verzorgers. Het gedrag betreft o.a.:

- Herhaaldelijk fysiek geweld (schoppen, slaan, vernielen, ed.)
- Herhaaldelijk verbaal gebeld (vloeken, schelden, bedreigen e.d.)

Zie hiervoor ook ons protocol ‘Toelating, schorsing en verwijdering’.

In geval van tijdelijke verwijdering krijgt een kind werk mee. De directie draagt er zorg voor dat de continuïteit van het leerproces wordt gewaarborgd. De directie brengt altijd het bestuur op de hoogte van een tijdelijke verwijdering.

In sommige gevallen zal de school ook hulp kunnen inschakelen van externen, zoals schoolmaatschappelijk werk, het centrum voor jeugd en gezin (CJG), huisarts of GGD voor het volgen van bijvoorbeeld trainingen (sociale vaardigheidstraining) of het bieden van hulp. Ook is er binnen Stichting Proo een eigen Kenniscentrum Onderwijs, met orthopedagogen in dienst waar we een beroep op kunnen doen voor advies, ondersteuning, onderzoek en/of begeleiding.

Wat doet de school nog meer m.b.t. pesten?

Informatie aan ouders

Ouders/verzorgers worden geïnformeerd over pesten in het algemeen:

- Tijdens de intake gesprekken.
- Tijdens de informatieavonden via uitleg over de Vreedzame School.
- Via het pestprotocol.
- Tijdens individuele gesprekken.

Contactpersonen

Onze scholen hebben een contactpersoon. Contactpersonen zijn personen binnen de school, anders dan directie en interne begeleiding, die geraadpleegd kunnen worden door kinderen, ouders en leerkrachten over zaken waarin zij zich onheus bejegend voelen, onveilig voelen, niet gehoord voelen en dergelijke. De contactpersoon van onze school is juf Miranda (zie foto hiernaast).

De contactpersoon is niet degene die de problemen oplost. Zij biedt een luisterend oor en helpt de vragers op weg naar de juiste personen, instanties. Een contactpersoon is een soort bemiddelaar. Ook in geval van pesten kan een contactpersoon een middel zijn indien gesprekken met leerkracht, directie of interne begeleiding niet tot een oplossing leiden.

Dossiervorming

Zodra pestproblematiek op individueel niveau wordt aangepakt (zowel de gepeste als de pester) moet dit worden vermeld in het leerlingdossier. Denk hierbij aan gesprekken met ouders over het pesten. Bij OPA zit een Stappenplan wat ingevuld wordt en wordt opgeslagen in het leerlingdossier.

De rol van ouders m.b.t. pesten

In diverse delen van dit stuk is de rol van ouders al besproken. Hier nog een aantal zaken op een rij:

Alle ouders:

- Maak pesten bespreekbaar. Overtuig uw kind ook hiervan.
- Ga altijd in overleg met de school. Samen bereik je het meest.
- Let op signalen van uw kind. Zodra u pesten of gepest worden vermoed, gaat u het gesprek aan of legt u uw zorg neer bij de school.
- Neem het gepeste kind, maar ook de pester serieus.
- Neem de ouders van zowel het gepeste kind als de pester serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor zichzelf en voor anderen op te komen.
- Indien u naar uw mening geen gehoor vindt op school over het pesten kunt u terecht bij de contactpersoon, het schoolbestuur of de (landelijke) klachtencommissie. In de schoolgids vindt u de gegevens van deze personen/instanties.
- Om meer te weten over pesten, kun je op internet het nodige vinden. De volgende websites zijn in elk geval interessant: www.pestweb.nl (vooral voor kinderen) www.ouders.nl www.mijnkindonline.nl www.cyberpesten.be www.iksurfveilig.nl www.pestten.net

Ouders van de pester:

- Neem het probleem van uw kind serieus.

- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport of lid te worden van een andere vereniging (als het nog niet sport).
- Beloon het gewenste gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter het beleid en de beslissingen van de school staat.

Ouders van gepeste kinderen:

- Houdt de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Vergroot het zelfvertrouwen en het zelfrespect door positieve stimulering.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport of lid te worden van een andere vereniging (als het nog niet sport).
- Het gepeste kind niet over beschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens vertellen'. Hierdoor plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie.

Cyberpesten

Kinderen en jongeren hebben met elkaar contact via mobieltjes en computers. In dit contact kunnen ze elkaar ook op allerlei manieren pesten. Dit heet cyberpesten. Het pesten zelf is meestal niet anders dan bij traditioneel pesten, de impact en de aanpak is wel anders. Het cyberpesten bevindt zich meestal buiten ons gezichtsveld, maar komt bijna altijd naar school. Dit omdat kinderen op school elkaar informeren over wat er 'gezegd' is op het internet of verder gaan met pesten waar ze gestopt zijn op het internet. De regels van De Vreedzame School en de oplossingsgerichte pestaanpak passen we ook toe voor het computergebruik en cyberpesten. Ook de sancties worden toegepast indien cyberpesten grote vormen aanneemt. Ouders spelen een belangrijke rol als het gaat om cyberpesten. Wij vinden het belangrijk ouders hierover te informeren.

Wat doet school om cyberpesten te voorkomen?

- Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten.
- Afspreken van internetgedrag en samen met de leerlingen regels maken.
- (Cyber)Pesten bespreken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken.
- Met leerkrachten jaarlijks praten over internet en de gevolgen. Zelf bijblijven is noodzakelijk.
- Ouders informeren via nieuwsbrieven of door een ouderavond.
- Jaarlijks doet de bovenbouw mee aan het project Mediawijsheid om kinderen te leren hoe ze zich kunnen en moeten gedragen online en om Cyberpesten bespreekbaar te maken.

Wat kun je (het kind) doen om digitaal pesten te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is wat je op internet tegenkomt.
- Gebruik een apart Hotmail of Gmail adres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je je wachtwoorden niet doorgeeft aan anderen en zorg dat ze niet gemakkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.

- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertel het dan aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekenden uit je contactlijst.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders het weten.
- Verstuur geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden die jij niet wilt.
- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms'jes op je mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP-adres van de e-mail kan vaak worden afgeleid van welke computer de e-mail is verzonden. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen.
- Ga naar je leerkracht, interne begeleider of directie toe op school. Deze zal je verder helpen om het vervelende pestgedrag te stoppen.

Tips voor ouders m.b.t. cyberpesten

- Toon interesse. Verplaats u in de belevingswereld van uw kinderen op internet. Internet kan spannend en gevaarlijk zijn, maar ook heel leuk. Bezoek af en toe verschillende jongerensites en ontdek waarom uw kinderen internet leuk vinden. Praat daarover met uw kinderen en zorg ervoor dat ook de negatieve kanten van internet bespreekbaar zijn. Mochten er problemen zijn met het surfgedrag (seks- of gewelddadige sites) of mochten er vervelende ervaringen ontstaan tijdens chat- of mailcontact, of andersoortige problemen, dan weet uw kind dat hij/zij er met u over kan praten. De noodzaak van "stiekem gedrag" is voor uw kind dan minder aanwezig.
- Maak internetafspraken met uw kind, print deze uit en plaats ze ergens in de buurt van de computer.
- Spoor de dader op. Soms is de dader van pestmail, hacking, stalking e.d. op te sporen via het mailadres. Ook kunnen schrijfstijl en andere aanwijzingen leiden tot het vinden van de dader. Sla chat-gesprekken op of print ze uit.
- Reageer nooit op pestmails e.d. Blokkeer de afzender in de contactenlijst.
- Treedt in contact met school of met andere ouders in het geval van digitaal pesten.
- Doe in geval van digitaal pesten zo nodig aangifte of een melding bij de politie.

Maakt u zich zorgen over het gedrag van uw kind op internet? Bent u bang dat uw kind wordt gepest, bedreigd of lastiggevalen? Het is goed hierover te hebben nagedacht voordat u met uw kinderen hierover praat. Het is van belang goede afspraken te maken met uw kinderen en met uw kinderen in gesprek te blijven over het bovenstaande. Controle kan anders worden opgevat als "wantrouwen". U luistert immers ook de gesprekken van uw kinderen op straat niet af.

Bijlage 1. Oplossingsgerichte Pest Aanpak.

Stappenplan

De oplossingsgerichte pestaanpak past goed binnen de principes van de Vreedzame School. De aanpak bestaat uit een serie gesprekken met niet alleen de gepeste en de pester, maar met alle leerlingen van een groep. Belangrijke elementen van de oplossingsgerichte pestaanpak zijn:

- Alle leerlingen betrekken bij het probleem;
- De positieve invloed van leeftijdgenootjes benutten;
- Focus op de relatie met de groep;
- Verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar;
- Geen schuld, verwijten of straf;
- Uitgaan van het goede in ieder kind;
- Aanmoedigen van empathie;
- Iedereen is verantwoordelijk;
- Snel, positief en oplossingsgericht;
- De pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.

Stap 1. Gesprek met het gepeste kind.

De leerkracht praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij/zij hulp wil en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders.

Stap 2. Gesprek met de steungroep (zonder de gepeste leerling).

De steungroep wordt uitgenodigd om de gepeste leerling te gaan helpen. Zij worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met het doel dat het pesten moet stoppen.

Stap 3. Tweede gesprek met de gepeste.

Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste. Wat is er beter gegaan; wat heeft de leerling er zelf in gedaan? De leerkracht complimenteert de leerling. Pas op voor een afhankelijke houding van de leerling. Soms is er binnen de steungroep gesproken over gedrag van het gepeste kind waar het kind zelf aan kan werken.

Stap 4. Een tweede gesprek met de steungroep.

Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat zij of hij heeft gedaan. Het is niet van belang of alle voorstellen uitgevoerd zijn; als het pesten maar is gestopt! Vaak is het pesten na een week gestopt. Soms is het nodig de steungroep nieuwe acties uit te laten bedenken en nog een week de gelegenheid te geven deze uit te voeren. Soms is het zinvol de samenstelling van de steungroep te veranderen.

Stap 5. Ouders op de hoogte brengen.

Ouders kunnen op de hoogte zijn van het veiligheidsbeleid op school, waar dit pestprotocol een onderdeel van is. Ouders worden altijd ingeschakeld als er echt sprake is van pesten. We vragen ouders een actieve rol in te nemen om mee te denken hoe de peestsituatie beëindigd kan worden. Ook als er gesprekken door een externe of een andere volwassene binnen de school worden gevoerd, worden ouders altijd hierover geïnformeerd.

Mogelijke vervolgacties

Wanneer een kind langere tijd gepest is, kan het gedrag ontwikkelen dat niet effectief is. Hierbij kan gedacht worden aan gedrag als: zich kwetsbaar tonen in het contact met anderen, gedrag van

anderen snel als pesten zien, onvoldoende voor zichzelf opkomen, conflicten uit de weg gaan, etc. Het kind heeft tijd nodig weer vertrouwen in zichzelf te krijgen en ook in andere kinderen. Een kind is dus gebaat bij het opdoen van succeservaringen in het contact met anderen. Focus de begeleiding van het kind dan ook hier op. De pester heeft soms ook hulp nodig. Vaak zijn dit kinderen met een negatief zelfbeeld. Zij hebben behoefte om gezien en gehoord te worden. Dan is het goed na te denken hoe zij hun steentje op een positieve manier kunnen bijdragen in de groep en de school. Mocht het pesten tenslotte zo hardnekkig zijn, dan zal de school zich beraden op andere stappen.